Adina Dabija

O pală de vânt în Times Square

O pală de vânt umflă punga din tomberonul de gunoi aflat în fața Departamentului de Poliție din Times Square. Unicul conținut al acesteia, hârtia ciocolățelei pe care Jennifer, miloasă, o cumpărase într-o doară în metrou de la un tip care mirosea a urină şi care pretindea că face comerț în folosul oamenii străzii, pluti o clipă deasupra tarabelor cu mărgele şi pălării, apoi descinse brusc în pulpana pardesiului lui Mr. Jeffreyes. Respectabilul avocat al cărui birou specializat în imigrări se află la etajul 21 din buildingul acoperit de sus până jos cu reclame la gumă de mestecat, asigurări de viață şi bikini, tocmai se pregătea să muşte din covrigul cald, cu sare, pe care şi-l cumpără zilnic, înainte de a-şi începe audiențele, de la toneta din fața parcării. Hârtia de ciocolată îşi continuă ascensiunea şi se dădu peste cap de două ori, apoi, planând deasupra pieței, se ciocni de cotul lui Miguel, care conducea alene, mestecând gumă cu mâna stângă sprijinită pe geam. Miguel înjură plictisit, ca şi când ar fi fost jenat de un biciclist nebun, apoi alungă hârtia şi-i claxonă nervos pe amețiții care nu se treziseră încă. Puțin şifonată, obraznica făcu un viraj şi ateriză în căruciorul unui bebeluş, care o apucă plin de lăcomie şi o bagă în gură. Până să-şi dea seama Tereza, bebeluşul mâncase deja o bucățică şi era pe cale s-o înghită. Dar bona, cu ochii lipiți de vitrinele magazinelor, îşi continuă fără greş plimbarea spre Central Park. Pregătindu-se să tuşească, bebeluşul scăpă hârtia pe jos, printre chestiile astea care roiesc în stânga şi-n dreapta... cum le spune ?... pa-pa ?... sau ba-ba ? Maşa se aplecă cu greutate şi fu cât pe ce să prindă hârtia, care o zbughi pe buza vântului. Însă Maşa nu se lăsă şi o urmări printre picioarele trecătorilor până puse mâna pe ea. O apucă şi o ridică văietându-se – of, cum o mai dureau şalele !- se uită la ea fără să-şi dea seama ce era, nu avea ochelarii la ea – dar, pentru că i se păru bună, neruptă, o împături şi o puse în poşetă. Spera să fie o hârtie de 100 de dolari.

La drept vorbind, habar n-am cum a ajuns hârtia de ciocolată în portofelul Maşei. Aparent, lucrurile se înşiră unul după altul urmând o logică de tip cauză-efect. Nigel se apleacă să ia hârtia frumos împăturită care căzuse din portofelul Maşei. Ne aflăm într-o galerie de artă, în apropiere de Times Square, unde Nataşa, buna mea amică, fiica Maşei, are astă seară vernisaj. Maşa dă să apuce hârtia din mâna lui Nigel, dar fiică-sa îi spune

repede ceva în ruseşte şi atunci ea îşi retrage mâna, cu un aer vinovat. « Adună toate prostiile de pe la gunoi, ni se plânge Nataşa plină de năduf, of, să vedeți ce de pungi şi cutii goale mi-a adunat în casă în trei luni, de când a venit ! Să văd cum o să le care cu ea la Moscova! ». « Oh, de când căutam o asemenea hârtie! exclamă Nigel. E numai bună să împăturesc în ea ce am eu mai dulce : surâsul ! Vedeți, scrie « Sla-ger ». Cea mai bună ciocolată din lume, făcută de Dumnezeu. Voilà! Repede, repede, deschideți portofelul, că se topeşte... nu, nu se poate să refuzați un asemenea surâs... A...şaaa !» Apoi Nataşei : « Era o ofertă unică... În plus, o să-i amintească de mine » Maşa pune hârtia în portofel cu un aer uşurat.

Tocmai îmi dădeam jos rolele şi-mi puneam nişte adidaşi. Nigel a remarcat că purtam şosete de culori diferite şi a început să-mi țină o teorie despre plăcerea de a călca pe călcâie în loc să calci pe toată talpa. La rândul meu i-am vorbit despre necesitatea de a purta ciorapi de culori diferite, măcar primăvara timpurie, înainte de a te îndrăgosti. Ne-am recunoscut, deci. Nu aş fi vrut să ne sărutăm şi mi-am dat seama cu plăcere că nici el nu spera asta. Era recomfortant de urât, cu nasul lung şi părul roşu, vâlvoi. După culoarea tenişilor lui, aş fi putut băga mâna în foc că aveam interese comune. Nu ştiam ce să-i povestesc mai întâi. Am început cu esențialul : « Uneori, noaptea, mă trezesc din somn şi ascult trecerea oraşului... Locuiesc pe strada 46. Ştii clădirea cu pijamalele Calvin Klein... acolo stau, la etajul 97. M-am mutat de vreun an şi de atunci zumzetul a devenit o prezență continuă... Nu e nici suficient de distinct ca să poată trece drept gălăgie, dar nici nu e linişte. Uneori e ca un bâzâit îndepărtat, alteori ca un mormăit, asta mai ales de la roțile maşinilor, iar dimineața, când claxonează ca nebunii, e ca un țiuit în urechi. Trebuie să vii odată să-l asculți, că îl înregistrez zilnic pe casete. Zumzetul ăsta mă obsedează în aşa măsură încît uneori, când plec din New York, îl visez noaptea. Mii de chestii care se întâmplă în aceeaşi secundă, claxoane, frâne, strigăte, telefoane, flaşnete, fluierături, orchestre peruane, cowboyul în chiloți şi pălărie care cântă la muzicuță în fața Departamentului de Poliție, copitele cailor jandarmilor, maşini de pop-corn, fise de telefon... Toate apar în visele mele, la început bine diferențiate, apoi aşa cum ajung acolo sus la mine, estompate şi îmbrățişate într-un spasm comun ». Ochii Nataşei au sclipit. « Chiar ai înregistrat sunetul ăsta ? », m-a întrebat ea prinzând din zbor conversația. « Sigur, am spus eu, am o mulțime de înregistrări, dacă vreți haideți pe la mine după vernisaj să le ascultați ». Îi făcusem curioşi pe amândoi – să

asculți orașul de la etajul 97, asta era ceva nou. Am ajutat-o pe Natașa să strângă sticlele goale și, după ce Mașa, mama Natașei, a fost urcată într-un taxi cu adresa scrisă pe o foaie de hârtie, am urcat cu toții la mine. Am apucat la întâmplare o casetă și am pus-o în casetofon, apoi m-am dus în bucătărie să pregătesc niște tonice. "Ia te uită, exclamă Nigel citind eticheta casetei. 27 mai... Pe 27 mai am avut și eu o audiție pe aici... Mai știi, poate că sunt și eu pe aici pe undeva pe casetă, probabil înjurând de draci că am pierdut rolul. Era rolul principal din Jurnalul lui Grombovitz... Mi-am dorit foarte mult rolul ăsta ... » Nigel trase o dușcă zdravănă de gin. « Ce faci mutra asta de parcă ți s-ar fi înecat toate corăbiile? îl luă la rost Natașa. Lasă că or să mai fie și alte audiții!». Dar Nigel nu-și schimbă cu nimic mutra lungă. « După ce am pierdut audiția, în noaptea din 27 spre 28 mai m-am făcut turtă cu niște prieteni, apoi m-am dus acasă și m-am culcat. M-am trezit la miezul nopții leoarcă de transpirație... M-am dus la frigider și am băut niște suc, apoi am început să ciugulesc câte ceva... Atunci am realizat brusc că nu era prima noapte în care deschisesem frigiderul să ciugulesc. Mai mult decât atât, mi-am dat seama că există chiar o creștere treptată a plăcerii de a mânca din frigider, noaptea, când mă trezesc să fac pipi. Mi-am mai dat seama de niște lucruri mărunte, mai nimic, înțelegi... Un fel de discomfort, temperat de obiceiul de a-mi turna din când în când câte un păhărel... » L-am privit mai atent pe Nigel. Deși slăbănog, avea un început discret de burtă. La drept vorbind, chiar și de chelie. « A fost prima dată când m-am gândit serios că îmbătrânesc. Aici lasă urme zilele și audițiile ratate ». În acel moment Natașa, care între timp se apucase de vorbit la telefon, își întrerupse o clipă convorbirea și șuieră: „N-ai putea dragă să dai mai încet timpul ăsta al vostru? Nu aud deloc ce spune tipul ăsta! » Am oprit banda 27 mai. Cum am oprit-o, prezentul s-a insinuat la loc în încăpere. La ora aceea, pe lângă claxoanele obișnuite ale taxiurilor, erau cântecele peruane și mașinile de înghețată. Aș fi putut spune cu precizie ce oră e. I-am turnat lui Nigel încă un păhărel și am ieșit pe balcon. « Dacă te obsedează zgomotul ăsta de ce nu te muți ? » m-a întrebat el privind în jos la străzile care roiau de puncte negre. « Nu mai sunt atât de necoaptă încât să mă amăgesc cu astfel de chestii. Mai bine să facem ceva să-l oprim» am propus eu arătând spre în jos. M-am gândit în acea clipă, nu știu de ce, la mama. Ce discrepanță între poza ei de la mine de pe birou și vocea ei de la telefon, pe zi ce trece mai grea, mai blândă, parcă. M-am uitat în sus. Era o noapte plină de stele, în care grația divină se pogora pe pământ în raze

perpendiculare. « Razele astea... şi tu le vezi tot albastru deschis ? » a întrebat el.

« Planul e simplu, i-am explicat eu a doua zi lui Nigel la telefon. Avem nevoie de zeci de amplificatoare gigantice pe care să le montăm pretutindeni în Times Square. Apoi 60 de casetofoane pentru înregistrat şi tot atâtea stații de transmis, la decalaj de o secundă între ele, sunetele înregistrate. Ele vor mări de zece ori clăbucii oalei care fierbe cu cea mai mare bolboroseală în lumea asta. O secundă se va prelungi preț de un minut, trecutul suprapunându-se astfel peste viitor. Confruntați cu propriul lor ecou, oamenii vor rămâne suspendați în prezent ». « Prea complicat », spuse Nigel evaziv. Auzeam prin telefon sfârâitul ouălor în tigaie. « La urma urmei, nu e decât un joc, dar noi suntem suficient de naivi ca să credem că jocul nostru ajunge undeva în straturile rarefiate ale materiei, de unde vin razele acelea perpendiculare, şi cumva, printr-o conexiune alambicată, ajung la mama mea şi la mama ta, între vertebrele lor », am aruncat eu în luptă argumentul suprem. Aflasem de la Nataşa că mama lui Nigel era în faza terminală a unui cancer cu care se bătuse ani în şir. "Imaginează-ți că jocul nostru ajunge prin fire nevăzute la mama ta ! Imaginează-ți că mama ta sare veselă din pat şi muşcă un măr ! Închipuie-ți aşa, un parc mare de distracții, cu multe lumini şi cu muzică de acordeon, unde tu o duci pe mama ta şi eu pe mama mea şi încercăm toate jocurile. Iu-huuuu ! » Am simțit că fața lui Nigel de deschide deodată într-un zâmbet. "Bine, hai să ne gândim!" – a spus el.

Cei de la secția proiecte culturale citadine s-au codit câteva săptămâni, dar până la urmă i-am convins. Tot Nataşa ne-a descurcat şi de data asta. « Să opriți timpul ! Să opriți timpul ca să ce ? Treziți-vă ! Voi nu ştiți că Primăria nu aprobă decât proiecte legate de o cauză nobilă? ». « Ce cauză poate fi mai nobilă decât să faci pe cineva să se oprească în loc şi să se gândească la şuvoiul în care e prins ? » am ripostat eu. Dar, sigur, nu puteam spune asta, pentru că ar fi zis că plănuim să subminăm societatea. Am legat totul de organizarea unei donații pentru bătrânii instituționalizați pe bani publici. Ca seara să fie mai piperată, l-am invitat şi pe Stephen Hawking să țină o conferință, iar pe un faimos profesor de la Columbia să facă o recapitulare a ultimelor teorii legate de timp. Pentru culoare – nu că aşa ceva ar lipsi din Times Square - Nataşa a organizat o expoziție cu maşini ale timpului din toate vremurile, iar Nigel a acceptat bucuros propunerea de a citi o selecție din cele mai frumoase poeme ale lumii legate de timp. În

scurt timp, proiectul a ajuns mai cunoscut decât The Gates. Toţi erau curioşi. În metrou puteai citi la tot pasul: « For the first time, the Time will be stopped in Times Square ! Come to join us for a moment of Eternity! ».

Si în sfârşit sosi ziua evenimentului.

Dar Nigel întârzia. L-am sunat pe celular în repetate rânduri, însă nu răspundea. Până la urmă m-a sunat el: „Ce se întâmplă?" am izbucnit eu, fără să-mi dau seama că eram chiar lângă staţia de recepţie. „Ce se întâmplă" au reluat imediat amplificatoarele. „Mama şi-a pierdut cunoştinţa şi a trebuit s-o duc la spital." „Cine?" Nigel a spus ceva nedeslușit, dar am înţeles totuşi că era ceva legat de mama lui. „Ce se întâmplă?" au continuat amplificatoarele. „Îmi pare rău, am spus eu, îndepărtându-mă de staţia de recepţie. Mai poţi veni? Ar trebui să începem." „Încerc să vin acum, cât pot de repede." „Cine?" – o schimbă ecoul. Trecuse un minut şi staţiile începuseră să repete al doilea cuvânt. „Iau un taxi şi vin". „Cine? Cine?" continuă ecoul. Am închis. Oamenii treceau indiferenţi şi obosiţi cu mâinile la urechi. Din fericire, Nigel ajunse cu puţin după ce începusem. Pe faţa lui nu se citea nici o expresie, dar când a ajuns pe scenă şi-a făcut treaba excelent, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat, ba chiar a fost revelaţia serii. Mă felicitam în gând pentru inspiraţia de a colabora cu el şi îmi făceam deja planuri de noi proiecte. Dar după ce termină de citit poemele, Nigel dispăru fără nici un cuvânt. Când totul se sfârşi am urcat la mine la etajul 97 şi m-am trântit în pat.

Abia a doua zi a răspuns la telefon. Mama lui era în continuare la reanimare. Am luat de pe raft o carte cu povestiri umoristice, cu gândul să i-o duc mamei lui la spital ca să se mai înveselească şi m-am suit într-un taxi. Nu aveam nici cea mai vagă idee despre natura suferinţei sale şi dacă aceasta îi permitea să citească. Am coborât şi am cumpărat şi nişte fructe proaspete, apoi am luat liftul. Am fost şocată când am văzut cum arăta Nigel. Nu dormise nici în seara precedentă, nici cu o noapte înainte. Părul lui era şi mai sculat în creştetul capului, iar nasul parcă i se ascuţise. În plus, avea nişte cearcăne cât ochii de bufniţă. Maică-sa, Monique – aşa o chema (în astfel de momente e bine să-i spui omului pe nume - moartea e anonimă) - intrase în comă. Medicii presupuneau cu avusese o hemoragie internă. Sărmana femeie era foarte palidă şi se învârtea de pe o parte pe alta, semiconştientă, strângându-se în poziţia fetusului. După trăsăturile feţei s-

ar fi spus că trece printr-o suferință profundă. Natașa îmi povestise că, cu doar câteva zile înainte, ieșiseră cu toții la restaurant și Monique fusese în plină formă, se cherchelise și spusese bancuri fără perdea. Fusese atunci însoțită de prietenul ei - ea și cu tatăl lui Nigel erau separați de ceva vreme - un italian simpatic, mai tânăr decât ea cu câțiva ani buni. Italianul era și el prezent acum la căpătâiul lui Monique. Cu toate acestea și el și Nigel păreau calmi. Erau obișnuiți cu astfel de episoade. Monique avusese la viața ei câteva operații grele, dar de fiecare dată își revenise. Era o femeie puternică. Profitând de prezența mea, cei doi au coborât să-și cumpere ceva de mâncare. „Dacă e ceva mă suni", mă rugă Nigel.

Atunci i-am vorbit lui Monique: „Ascultă, Monique, nu mai face pe vedeta. Nu-ți mai da ochii peste cap. Ai un băiat pe cinste! Să știi tu că aseară eu și cu Nigel am oprit timpul în loc! Putem să înghețăm curgerea puhoiului ăsta cât ai zice pește! Ține-te bine, Monique! Agață-te de ceva. Ia mâna asta, la naiba! Dacă noi nu vrem să mori, nu mori, asta să-ți fie clar! Eu și cu Nigel... am putea pune la cale o mulțime de chestii. Iar tu ai putea să ne ajuți. De exemplu ai putea să deschizi ochii, să te ridici de pe patul ăsta plicticos, să-ți iei frumușel poșeta și să te duci acasă să faci un duș. Ei, ce zici?..." Monique nu zise nimic, însă îmi strânse mâna. Apoi continuă să se sucească de pe o parte pe alta. Sufletul ei se ridică puțin deasupra trupului și mă privi fără să mă vadă. Atunci am realizat că eu nu mai puteam ajunge la Monique, oricât m-aș fi încăpățânat s-o prind din urmă. Expresia „prea târziu" începea să capete contur. M-am întrebat prin ce hazard pierdusem acel dar, atât de firesc cândva, la începutul lumii, al facerii de miracole și din ce fel de disperare ajunsesem acum să mă ocup de asemenea circ ca așa-zisa oprire a timpului în Times Square. Și prin ce mister se diferențiase sufletul lui Monique de sufletul meu și al tuturor oamenilor de acea supă a începuturilor, ai cărei aburi se mai ridică și azi deasupra norilor.

Evenimentul nostru a fost un succes de presă. Am dat numeroase interviuri și mi s-au pus la dispoziție gratuit câteva spații de expoziție, pe care le-am oferit la rândul meu Natașei. N-aș fi avut ce să expun în ele, decât poate rușinea și jena mea profundă față de Nigel. Mama lui a murit la scurt timp după a doua mea vizită la spital. Când Nigel m-a condus la ușa liftului, mi-am dat seama că nu mai aveam ce să ne spunem. Eram o impostoare. Trișasem. Arta mea nu era nu nimic mai bună decât a celorlalți. Nu oprea războaiele și nu împiedica oamenii să moară. Nigel avusese dreptate: ce

patetic! Nu eram probabil cu nimic diferită de adunătura de escroci care susțin că vindecă orice boală cu o simplă atingere, cu apă chioară sau cu venin de brontozaur.

Ajunsă în apartamentul ei din Moscova, Maşa începu să despacheteze. Despachetatul dură două zile. Apartamentul se umplu de pungi colorate, rachete desperecheate de tenis, pentru nepoți, adidaşi uzați, dar buni, negăuriți, bluze pe care scria Manhattan, din acelea cu 99 de cenți şi bineînțeles statui ale libertății, pentru prieteni. A treia zi, căutând ceva prin portofel, Maşa îşi aminti hârtia de ciocolată. Venise în fine momentul să o studieze în linişte. Îşi puse ochelarii spre marea ei mirare constată cu stupoare că din hârtie fusese ruptă fără milă exact jumătate.

Iluminarea se plimba prin Times Square învelită într-o hârtie de ciocolată. Plecase tam-nesam pe buza vântului, când deodată poposi pe terasa mea la etajul 97. Am ridicat hârtiuța şi am pus-o pe masă. O bucată de hârtie la mine pe balcon, la etajul 97 ! De unde ? De jos ? Imposibil ! În ciuda sceptismului care pusese stăpânire pe mine după recenta înfrângere, a trebuit să admit că, oricum aş fi luat-o, hârtia aceea căzuse din cer. Am netezit-o şi am studiat-o cu atenție. Era jumătatea de hârtie de ciocolată Slager, cea mai bună ciocolată din lume, făcută de Dumnezeu, de care îmi cumpăra mama în copilărie. Cum am netezit-o, lumina s-a răspândit în cameră sub forma unor bule albe-transparente care se ridicau încet de pe podea şi se spărgeau de tavan, din acelea pe care le vezi când intri brusc de la lumină într-o cameră întunecată. Lumea fusese cândva ruptă în bucăți, dar o pală de vânt sau un anumit unghi sub care cade lumina e îndeajuns ca să închege toate bucățile la loc.